

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 51, ст.833)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 2019-VIII від 13.04.2017](#), ВВР, 2017, № 27-28, ст.312
[№ 2189-VIII від 09.11.2017](#), ВВР, 2018, № 1, ст.1
[№ 2237-VIII від 07.12.2017](#), ВВР, 2018, № 1, ст.3
[№ 2712-VIII від 25.04.2019](#), ВВР, 2019, № 23, ст.89}

{Щодо відповідності Конституції України (конституційності) та щодо невідповідності Конституції України (неконституційності) окремих положень див. Рішення Конституційного Суду [№ 5-р/2019 від 13.06.2019](#)}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 264-IX від 31.10.2019](#), ВВР, 2020, № 2, ст.6
[№ 394-IX від 19.12.2019](#), ВВР, 2020, № 26, ст.172
[№ 720-IX від 17.06.2020](#), ВВР, 2020, № 47, ст.408}

Цей Закон визначає правовий статус Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, її завдання, функції, повноваження та порядок їх здійснення.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Статус Регулятора

1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі - Регулятор), є постійно діючим центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України.

Особливості спеціального статусу Регулятора обумовлюються його завданнями і повноваженнями та визначаються цим Законом, іншими актами законодавства і полягають, зокрема, в особливостях організації та порядку діяльності Регулятора, в особливому порядку призначення членів Регулятора та припинення ними повноважень, у спеціальних процесуальних засадах діяльності Регулятора та гарантії незалежності в прийнятті ним рішень у межах повноважень, визначених законом, встановленні умов оплати праці членів та працівників Регулятора.

Регулятор є колегіальним органом, що здійснює державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

{Частина перша статті 1 в редакції Закону [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

2. Регулятор є юридичною особою публічного права, має відокремлене майно, що є державною власністю, рахунки в органах, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

3. Роботу Регулятора забезпечують його центральний апарат і територіальні органи.

4. Територіальні органи Регулятора утворюються в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі за його рішенням як структурні підрозділи, що не мають статусу юридичної особи.

Територіальні органи діють на підставі положень, що затверджуються Регулятором. Повноваження територіальних органів визначаються Регулятором відповідно до закону.

Стаття 2. Сфера діяльності Регулятора

1. Регулятор здійснює державне регулювання, моніторинг та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг, зокрема:

1) у сфері енергетики:

діяльності з виробництва, передачі, розподілу, постачання електричної енергії;

діяльності з організації купівлі-продажу електричної енергії на ринку "на добу наперед" та внутрішньодобовому ринку, забезпечення купівлі електричної енергії за "зеленим" тарифом, трейдерської діяльності;

{Пункт 1 частини першої статті 2 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

діяльності з транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), надання послуг установки LNG, постачання природного газу;

діяльності з транспортування нафти, нафтопродуктів та інших речовин трубопровідним транспортом;

2) у сфері комунальних послуг:

діяльності з виробництва теплової енергії на теплогенеруючих установках, включаючи установки для комбінованого виробництва теплової та електричної енергії, транспортування її магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії в обсягах понад рівень, що встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами);

діяльності у сфері централізованого водопостачання та водовідведення в обсягах понад рівень, що встановлюється умовами та правилами провадження господарської діяльності (ліцензійними умовами).

Розподіл видів діяльності відповідно до сфер застосовується виключно для цілей цього Закону.

2. Державне регулювання у сферах, визначених у частині першій цієї статті, здійснюється Регулятором відповідно до цього Закону, а також законів України ["Про природні](#)

монополії", "Про ринок електричної енергії", "Про ринок природного газу", "Про трубопровідний транспорт", "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу", "Про державне регулювання у сфері комунальних послуг", "Про теплопостачання", "Про питну воду та питне водопостачання", інших актів законодавства, що регулюють відносини у відповідних сферах.

{Частина друга статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2019-VIII від 13.04.2017}

Стаття 3. Мета, форми діяльності Регулятора та його основні завдання

1. Регулятор здійснює державне регулювання з метою досягнення балансу інтересів споживачів, суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, і держави, забезпечення енергетичної безпеки, європейської інтеграції ринків електричної енергії та природного газу України.

2. Регулятор здійснює державне регулювання шляхом:

1) нормативно-правового регулювання у випадках, коли відповідні повноваження надані Регулятору законом;

2) ліцензування діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг;

3) формування цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг та реалізації відповідної політики у випадках, коли такі повноваження надані Регулятору законом;

4) державного контролю та застосування заходів впливу;

5) використання інших засобів, передбачених законом.

3. Основними завданнями Регулятора є:

1) забезпечення ефективного функціонування та розвитку ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

2) сприяння ефективному відкриттю ринків у сферах енергетики та комунальних послуг для всіх споживачів і постачальників та забезпечення недискримінаційного доступу користувачів до мереж/трубопроводів;

3) сприяння інтеграції ринків електричної енергії, природного газу України з відповідними ринками інших держав, зокрема в рамках Енергетичного Співтовариства, співпраці з Радою регуляторів Енергетичного Співтовариства, Секретаріатом Енергетичного Співтовариства та національними регуляторами енергетики інших держав;

4) забезпечення захисту прав споживачів товарів, послуг у сферах енергетики та комунальних послуг щодо отримання цих товарів і послуг належної якості в достатній кількості за обґрунтованими цінами;

5) сприяння транскордонній торгівлі електричною енергією та природним газом, забезпечення інвестиційної привабливості для розвитку інфраструктури;

6) реалізація цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг;

7) сприяння впровадженню заходів з енергоефективності, збільшенню частки виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії та захисту навколишнього природного середовища;

8) створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розвиток ринків у сферах енергетики та комунальних послуг;

9) сприяння розвитку конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг;

10) інші завдання, передбачені законом.

Стаття 4. Основні принципи діяльності Регулятора

1. Основними принципами діяльності Регулятора є:

1) законність;

2) самостійність і незалежність у межах, визначених законом;

{Пункт 2 частини першої статті 4 в редакції Закону [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

3) компетентність;

4) ефективність;

5) справедливість;

6) прогнозованість та своєчасність прийняття рішень;

7) адресність регулювання;

8) неупередженість та об'єктивність під час прийняття рішень;

9) відкритість і прозорість, гласність процесу державного регулювання;

10) недопущення дискримінації;

11) відповідальність за прийняті рішення.

Розділ II

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГУЛЯТОРА

Стаття 5. Гарантії здійснення повноважень Регулятора

{Назва статті 5 в редакції Закону [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

1. Регулятор у своїй діяльності керується [Конституцією України](#), цим Законом та іншими законодавчими актами України.

{Частина перша статті 5 в редакції Закону [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

2. Під час виконання своїх функцій та повноважень Регулятор діє самостійно у межах, визначених законом. Письмові чи усні вказівки, розпорядження, доручення органу державної влади, іншого державного органу, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, суб'єктів господарювання, політичних партій, громадських об'єднань, професійних спілок чи їх органів, а також інших осіб, які обмежують повноваження членів Регулятора та посадових осіб Регулятора, є незаконним впливом.

{Абзац перший частини другої статті 5 в редакції Закону [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

Органам державної влади, органам місцевого самоврядування, їх посадовим і службовим особам, суб'єктам господарювання, політичним партіям, громадським об'єднанням,

професійним спілкам та їх органам забороняється чинити незаконний вплив на процеси державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

{Абзац другий частини другої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

Особи, які здійснюють незаконний вплив на процес виконання членами Регулятора, його посадовими особами своїх функцій і повноважень, несуть адміністративну та кримінальну відповідальність відповідно до закону.

3. Рішення Регулятора не підлягають погодженню органами державної влади, крім випадків, передбачених цим Законом.

{Абзац перший частини третьої статті 5 в редакції Закону [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

Рішення Регулятора можуть бути оскаржені в судовому порядку. Оскарження рішень Регулятора не зупиняє їх виконання.

4. Регулятор має достатньо людських та фінансових ресурсів для виконання своїх завдань відповідно до цього Закону та інших законів. Регулятор самостійно розподіляє кошти, виділені Регулятору на відповідний рік, та розпоряджається ними.

5. Члени Регулятора, інші посадові особи Регулятора діють незалежно від приватних інтересів. Вони не мають права бути власниками корпоративних прав будь-яких суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, відповідно до [Закону України "Про запобігання корупції"](#).

Регулятор затверджує правила професійної етики, що застосовуються до членів Регулятора, працівників центрального апарату і територіальних органів Регулятора. Правила професійної етики, зокрема, повинні містити:

1) вимоги щодо проведення членами Регулятора зустрічей з представниками суб'єктів, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, та/або суб'єктів, пов'язаних з ними відносинами контролю, з питань провадження такими суб'єктами діяльності за участю не менше двох інших членів Регулятора або керівників структурних підрозділів, а в разі проведення зустрічей працівниками центрального апарату та/або територіальних органів Регулятора - за участю не менше двох інших працівників;

2) зобов'язання повідомляти членами Регулятора, працівниками центрального апарату і територіальних органів Регулятора про наявність конфлікту інтересів у процесі виконання ними службових повноважень.

Вимоги цієї статті не обмежують право Регулятора на співпрацю з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування та не обмежують дію [статей 15 і 16](#) цього Закону.

Стаття 6. Відносини Регулятора з Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, іншими органами державної влади

1. Регулятор підзвітний Верховній Раді України. Регулятор щороку до 1 червня подає до Верховної Ради України звіт про свою діяльність і виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг за попередній рік.

{Частина перша статті 6 в редакції Закону [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

2. Регулятор взаємодіє з Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади.

{Статтю 6 доповнено новою частиною згідно із Законом [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

3. Регулятор розробляє та подає до Кабінету Міністрів України проекти актів Кабінету Міністрів України з питань, що належать до його компетенції, узагальнює та аналізує інформацію про їх виконання, вносить пропозиції щодо їх удосконалення.

4. Регулятор взаємодіє з Антимонопольним комітетом України та органами фінансового контролю у процесі моніторингу та під час проведення Антимонопольним комітетом України розслідувань на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг. У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції Регулятор звертається до Антимонопольного комітету України з поданням для прийняття відповідного рішення.

5. Регулятор надає на запит Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади документи, статистичну та іншу інформацію, необхідні для виконання ними своїх функцій.

Стаття 7. Правомочність члена Регулятора

1. Головою або членом Регулятора може бути громадянин України, який має повну вищу освіту (технічну, юридичну або економічну), високі професійні та моральні якості, досвід роботи у сферах енергетики або комунальних послуг не менше трьох років, у тому числі на керівних посадах не менше двох років, володіє державною мовою, має освітній і професійний рівень та стан здоров'я, необхідні для виконання своїх посадових обов'язків.

{Частина перша статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 394-IX від 19.12.2019](#)}

2. Не може бути призначена на посаду члена Регулятора особа, яка:

1) є членом політичної партії;

2) не менш як три місяці протягом одного року до дня подання заявки на відкритий конкурс входила до складу керівних органів політичної партії або перебувала у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією;

3) є членом органів управління суб'єктів природних монополій та/або суб'єктів господарювання на суміжних ринках у сферах енергетики та комунальних послуг або близькі особи якої, визначені [Законом України "Про запобігання корупції"](#), є членом органів управління таких суб'єктів господарювання;

4) володіє прямо або опосередковано підприємствами або корпоративними правами будь-яких суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики або комунальних послуг, або члени сім'ї якої, визначені [Законом України "Про запобігання корупції"](#), є власниками таких підприємств або корпоративних прав;

5) за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;

6) має судимість за вчинення кримінального правопорушення, не погашену або не зняту в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи);

посилання на першоджерело: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19#Text>